Mis puutub J. Uluotsa valitsuse ja riigikogu vahekorda, siis võisime eelpool juba märkida valitsuse aluste laienemist demokraatliku rühma arvel ning sotsialistliku töötava rahva ühtlusrühma jäämist edasigi opositsiooni. Sotsialistlik rühm on jätkanud valitsuse arvustamist, ehkki arvustuste hoog on vähenenud võrreldes sellega, mille osaliseks sai K. Eenpalu valitsus. Kuna töötava rahva ühtlusrahva esindajad olid valitsuse kujundamisel nõudnud juba kaitseseisukorra kaotamist, tehti nende poolt vastav ettepanek ka kaitseseisukorra pikendamise esitise päevakorrale kerkimisel.

Toonitati, et on olemas kolm tähtsat väärtust — omariiklus, rahva iseolemine ja omakultuur — mis peavad olema lähtekohtadeks kõigi küsimuste, ka kaitseseisukorra pikendamise otsustamisel. Ent kaitseseisukorraga ei olevat midagi kätte saadud, ütles L. Johanson. „Seletuskirjast ja seletustest ei ole midagi kuulda olnud, mida on seni tehtud kaitseseisukorraga, missugused hädaohud on ära hoitud, missugused raskused võidetud ja missuguseid loovaid jõude, mis on tarvilikud kolme nimetatud väärtuse arendamiseks, kaitseseisukorraga on seni arendatud . . . Mitte midagi ei ole kätte saadud kaitseseisukorraga. Kõik see, mida seni on tehtud kaitseseisukorraga, on valus olnud üksikutele inimestele."

Lisaeelarve vaidlustel Riigivolikogus laienes valitsuse arvustamine aga juba kaugemale, ka demokraatlikule töörühmale. Sealtpoolt leiti, et valitsus ei ole täitnud oma lubadusi poliitilise organiseerimise alal. „Kui aga valitsuse töökava tähtsamad punktid langevad ära, siis on valitsusel küll väga raske juhtida meie iseseisvuse-laeva üle tormise mere," ütles O. Köster. „Rahva vaba organiseerimine üldtunnustatud alustel on ainsaks õigeks teeks meie väikerahva eluruumi kindlustamisel. Valitsus peab ütlema, missugused on tema kavad selles küsimuses."

Selles küsimuses ei ole suutnud J. Uluotsa valit-

Eesti kroonika 1939, lk. 47